

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Ανακάλεσμα: όταν οι νεκροί επιστρέφουν...

«...στο κώμα το δικό μας οι πεθαμένοι κοιμούνται μονάχα... δεν είναι πεθαμένοι».

Ο κύριος Γκρι αφήνεται να βυθιστεί στον κόσμο του Δημοσθένη Παπαμάρκου. Να ξαναβυθιστεί, για την ακρίβεια. Το «Γκριχου», το πρώτο διήγημα της συλλογής «Μεταποίηση» (Πατάκνς), που επανεκδόθηκε, είναι σε μινιατούρα η ελληνική εκδοχή του «Πέδρο Πάραμο», εκείνου του αριστουργήματος του Χουάν Ρούλφο. Είναι επίσης μια συνέχεια των αφηγήσεων που συναντάμε στο δίτομο κλασικό έργο του Νικολάου Πολίτη «Παραδόσεις». Συνομιλεί ακόμα με τις έξοχες «Διηγήσεις παραφυσικών φαινομένων» του Βασίλη Γκουρογιάννη, ακόμα και με τις ιστορίες για ζόμπι.

Ο Παπαμάρκος έκανε κάτι μοναδικό με το «Γκιακ», τόσο λογοτεχνικά όσο και εμπορικά. Όμως,

«Τι είναι, ρε Τάκη, και με σπκάνεις; Είναι αμαρτία που με ξυπνάς».

και η «Μεταποίηση» δεν πάει πίσω. Ο κύριος Γκρι λατρεύει τις ιστορίες του αρχαιογνώστη από τη Μάλεσινα Λοκρίδος, που ως γνήσιος Αρβανίτης έφτασε έως την Οξφόρδη για να επιστρέψει στα πάτρια, γενικώς και ειδικώς, δριμύτερος. Με οπλοστάσιο την αρχαία ελληνική μανία, τη Νέκυια του Ομήρου ή τον Λάβκραφτ, επινοεί μια προφορικότητα που έχει σάρκα και οστά. Η γλώσσα στον Παπαμάρκο είναι σαν τα γκόλεμ του εβραϊκού μυστικισμού: φυσάει πνοή στις λέξεις του κι αυτές ζωντανεύουν. Και είναι λέξεις που

«...στο κώμα το δικό μας οι πεθαμένοι κοιμούνται μονάχα... δεν είναι πεθαμένοι»: από τη συλλογή «Μεταποίηση» του Δ. Παπαμάρκου.

ζωντανεύουν σε έναν κόσμο-σύνορο, έναν κόσμο οριακό.

Στο «Γκριχου», ο Τάκνς επιστρέφει από κάποιο πόλεμο σχεδόν ανάπρος στο ένα χέρι. Ο αδελφός του ο Χρήστος έχει πεθάνει και δύο ξένοι, αδελφια μεταξύ τους, του κλέβουν τα ζώα και τον ξυλοφορτώνουν. «Αμα ήταν ο Χρήστος, έλεγα». Και να που ο Χρήστος επιστρέφει. «Τι είναι, ρε Τάκη, και με σπκάνεις; Είναι αμαρτία που με ξυπνάς».

Ο Χρήστος «καθαρίζει» – με αγριότητα. Ο Τάκνς δεν ντρέπεται πια, παίρνει πίσω τα ζώα του, του προξενεύουν κοπέλες. Αλλά τις νύχτες...

Στη μελέτη και ανθολογία «Παραλόγες» (Ερμής, 1970) ο σπουδαίος Γιώργος Ιωάννου κάνει λόγο για «ανακάλεσμα» των νεκρών: να γυρίσουν και να βοηθήσουν τους ζωντανούς. «Ανακάλεσμα», γράφει,

«έχουμε π.χ. στους Πέρος του Αισχύλου. Ανακαλείται ο Δαρείος».

Ο πεθαμένος στο πασίγνωστο «Του νεκρού αδελφού», ο Χρήστος στο «Γκριχου», περπατούν, τρώνε, πίνουν, καπνίζουν, μιλούν «έξω από κάθε χριστιανική αντίληψη σχετική με ανάσταση νεκρών» (Ιωάννου).

Όμως αυτό το ανακάλεσμα, σιωπηρά, ανομολόγητα, δεν είναι που κάνουμε όλοι έως σήμερα; Αυτό το κουβεντολόι με τον νεκρό, που είναι συνομιλία με τον βαθύτερο, τον ακανή εαυτό μας;

Αλλά έχει ένα τμήμα αυτό όταν παύει ο νεκρός να έχει τον δικό του χώρο και παίρνει κάτι απ' τον δικό μας: «Είναι αμαρτία να τρώω με τους πεθαμένους», λέει ο Τάκνς. Όμως δεν μπορεί να κάνει αλλιώς. Γλιτώσε από μια ντροπή, κοινωνική, για να το βρει από μίαν άλλη, μεταφυσική.